

САНА ОЛОХ

Х а н ы а т
1981 оял алтынны
15 нунуттан тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 138 (5805)

1982 сэл, сэтнийн 10 ажа
ОПТУОРУННЬУН

Сыната
2 харчы

Советской Союз Коммунистической партиятын Кинн Комитетын Пленумун туһунан ИНФОРМАЦИОННАЙ ИЙТИННЭРИИ

1982 сэл сэтнийн 12 нунугэр ССКП Кинн Комитетын учарата суох Пленума буолла.

КН Политбюротун соруабынан Пленуму ССКП КН Политбюротун чилинээ, ССКП КН секретара таб. Ю. В. Андропов аста уонна тыл эттэ.

ССКП КН Генеральной секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ Л. И. Брежнев олбутунан сибээстээн КН Пленумун чилиннэра Леонид Ильич Брежнев дириг кутурбанынан сагата суох туруунан нэриэстэтилар.

КН Пленума Коммунистической партия, советской норуот прогрессивнай киһи аймах бүтүүнэ ыар сүтүтэннилэр дин бэлиэтээтэ. Коммунистической партия, Советской государство, аан дойдутаабы коммунистической, рабочий уонна национальнай-босхолонуулаах хамсааһын уһулуччулаах деятелэ, ая иһин төлөттөөх охсуһааччы өлөн туораата.

Леонид Ильич Брежнев, ленинскэй Коммунистической партия экиннэтигэр 50-гэн тахса сэл, ол иһигэр

18 сэл устата киһи сайаааччытын поһугар сылдьан, партия экиннэтигэр биир ньыгыл буолуутун, Советской Союз политической, социальной-экономической уонна обороналанар модун кыабын бөгөргөтүүгэ сүнгэн кылаагы иллэрбитэ. Аан дойдуга куттал суох буолуутун уонна эйэни бөгөргөтүүгэ киһи оруола ураты улахан. Билиги дойдубут олоһор улуу кыайылар—индустриялааһын уонна тыа хайааһыстыбатын холбоһуктааһын, Аба дойду Улуу сэриитигэр советской норуот исторической кыайыта, билиги Ийэ дойдубут норуотун хайааһыстыбатын сэрии экиннэтигэр чөлүгэр түһэрин, космоһи чинчийии, Советской государство экономикатын, наукатын уонна культуратын сайыннарылыга бары ситиһинилэр быстыспат сибээстээх Леонид Ильич Брежнев аата Советской Союз Коммунистической партиятын, билиги улуу Ийэ дойдубут историктарыгар үйэ-саас тухары кириэ.

КН Пленумун кыттылаахтара бонуюнньук чугас дьонноругар уонна аймахтарыгар дириг кутурбана-

рын биллэрдилэр.

КН Пленума ССКП КН Генеральной секретарын тапар туһунан боппуруоһу көрдө.

КН Политбюротун соруабынан ССКП КН Политбюротун чилинээ, ССКП КН секретара таб. Н. У. Черненко тыл эттэ. Кини ССКП КН Генеральной секретарынан таб. Ю. В. Андроповы таларга этии иллэрдэ.

ССКП Кинн Комитетын Генеральной секретарынан Пленум таб. Андропов Юрий Владимировичи биир санаанан талла.

Онтон Пленумга ССКП КН Генеральной секретара таб. Ю. В. Андропов тыл эттэ. Кини үрдүн итэбэл—киһини ССКП КН Генеральной секретарын поһугар таппыттарын иһин КН Пленумугар истиг махталы биллэрдэ.

Таб. Ю. В. Андропов нүүспүн-нүдэхпин, билибин уонна олоһум опытын бүтүннүүтүн ССКП XXVI съездин уурдаахтарыгар бэлиэтэммит коммунистической тутуу программатын ситиһинилээхтин төлөрүү, ССРС экономическэй уонна обороналанар модун кыабын салгыы бөгөргөтүү, советской норуот олоһун уйгутун урдэтин, эйэни бөгөргөтүү сөрүктэрин быһаарымга, Л. И. Брежнев тыыннаабыр кыттылабыт ленинскэй ис уонна тас политиканы бүтүннүүтүн өлөххө киллэрингэ утумнааһыны хааччыйыга биэриэм дин ССКП Кинн Комитетын, Коммунистической партияны эрэннэрдэ.

Манан Пленум үлэтин бүтэрдэ.

Юрий Владимирович АНДРОПОВ

Юрий Владимирович Андропов 1914 сэл бэс ыйын 13 нунугэр тыһыр суол үлэһитин көргөнигэр Ставропольскэй кыраай Нартуевскэй станция-тыгар төрөөбүтэ. Үөрээт үрдүк. 1939 сылтан ССКП чилинээ.

Уон алта савстаах комсомолец Ю. В. Андропов Хотугу-Осетинскэй АССР Молотов куоратын рабочайа этэ. Онтон кини үлэтин биографията Волгатаады пароходство судноларыгар салдаммыта, онно кини матроуунан үлэлээбүтэ.

1938 сылтан Ю. В. Андропов — комсомольскэй үлэсэ. Кини Ярославскэй уобалас Рыбинскэй куоратыгар уу транспортын техникумун комсомольскэй теритэтин босхоломмут секретарынан талыллыбыта. Сотору кинини Рыбинскэй куоракка Володарскэй аатынан судостроительскэй БВСЛКС КК комсорун дуобунаһыгар өрө таһаарбыттара. 1938 сыллаахха Ярославскэй уобалас комсомольскэтига Ю. В. Андроповы БВСЛКС Ярославскэйдаагы обкомун бастаан секретарынан талаллар. 1940 сыллаахха Ю. В. Андропов Карелия БЛКС КК бастаан секретарынан талыллар.

Аба дойду Улуу сэриитин бастаан куннэригэр Ю. В. Андропов—Карелия партизанскэй хамсааһын активнай кыттылаабыта. 1944 сыллаахха Петрозаводскэй куоракка фашистскэй хамсааһынтартан босхо-

лоһун кэнниттэн Ю. В. Андропов — партийнай үлэсэ. Кини партия Петрозаводскэйдаагы горкомун иккис секретарынан талыллар, оттон 1947 сыллаахха — Карелия Компартиятын КК иккис секретарынан.

1951 сыллаахха Ю. В. Андропов ССКП КК уурарынан ССКП КК аппаратыгар көбөрүлэр уонна инспекторынан, оттон ССКП КК подотделын экиннэтигэр аналлар. 1953 сыллаахха партия

Ю. В. Андроповы дипломатическэй үлэсэ ытыар. Хас да сэл кини Венгрия Народнай Республикатыгар ССРС Чрезвычайнай уонна полномочнай посолунан буолбута. 1957 сыллаахха Ю. В. Андропов ССКП КК отделын экиннэтигэр аналлар.

Партия XXII уонна од экиннэтигэр съездэтигэр Ю. В. Андропов ССКП Кинн Комитетын чилиннэтигэр аналлар. 1962 сыллаахха Ю. В.

Андропов ССКП КК секретарынан талыллар.

1967 сэл ыам ыйыгар Ю. В. Андропов ССРС Министрдарин Советын иһинэн Государстводо куттал суох буолуутун комитетын председателинан аналлар. Ити сэл бэс ыйыгар кини ССКП КК Политбюротун чилиннэтигэр кандидатынан талыллыбыта.

1982 сэл ыам ыйыгар Ю. В. Андропов ССКП КК секретарынан талыллыбыта.

1973 сэл муус устартан Ю. В. Андропов — ССКП КК Политбюротун чилинээ.

Юрий Владимирович Андропов — ССРС хада ыгырылаах Верховнай Советын депутата.

Партия волатынан Ю. В. Андропов үлэлээбит бары постарыгар Ленин улуу дьыалатыгар партияга бэриэстэһэ көстүбүтэ. Кини туох-баар күүһүн, билиитин уонна опытын партия уурдаахтарын олоххо киллэрингэ, коммунистическэй идеялар өрөгөйдүүтүлэрин иһин охсуһууга биэрэр.

Ийэ дойдутун иннигэр улахан үтүөлэрин иһин Ю. В. Андроповка—Коммунистической партия уонна Советской государство биллиилээх деятеллэр 1974 сыллаахха Социалистическэй Үлэ Геройун аата итэриллибитэ. Кини Ленин орденынан түөрт тагуа, Октябрьскэй Революция Кыһыл Знамя орденынан, Үлэ Кыһыл Знамята орденынан үс тагуа уонна медалларынан наараадалаанмыта.

ССКП Кинн Комитетыгар ССРС Верховнай Советын Президиумугар ССРС Министрдарин Советыгар

ССКП Чурапчытаабы райкома уонна народнай депутаттар оройуоннаабы Советтарын исполкома оройуон бары коммунистарын уонна үлэһиттерин таппыттан Ленин улуу дьыалатын эрэллээх салааччы, сир үрдүгэр бөгө эйэ туругуларын, коммунизм өрөгөйдүүрүн киһи утумнаах охсуһааччы, билигин нэм уһулуччулаах политической уонна государственнай деятелэ ССКП Кинн Комитетын Генеральной секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ Леонид Ильич Брежнев олбутунан сибээстээн бэйлэрин дириг кутурбанын биллэрдилэр.

Оройуон коммунистара, бары үлэһиттэрэ Леонид Ильич Брежнев ССКП ленинскэй национальнай политикатын олоххо киллэрингэ ыһпыт киһи көзмөйдөөх үлэтин. Саха сирин экономикага уонна культурата сайдарыгар аҕалыт кыһамныаһын саас-үйө тухары умнуохтара суоҕа.

Бу ыар сүтүккэ, дириг кутурбана аһыстээн оройуон үлэһиттэрэ, советской норуот бүтүннүүтүгүрдүк, хаан-уруу Коммунистической партия уонна Советской правительство тула эссө ыкса түмсэллэр. Билиги партиябыт ленинскэй штабын — кини Кинн Комитетын учарата суох Пленумун үлэтин түмүктэригэр биир санаанан биһиринилэр. Вэйэтин илгэ өрттээх үлэтин, чаҕылхай олоһун бүүс-бүтүннүүтүн Коммунистической партияга уонна советской норуотка бэриниилээхтик сулуус-пахааһытга аналбыт, аан дойдутаагы коммунистической, рабочий уонна национальнай-босхолонуулаах хамсааһын уһулуччулаах деятелэ, ая уонна норуоттар кэнүүллэрин, дьоллорун иһин сылтаата суох охсуһааччы Леонид Ильич Брежнев аата оройуон коммунистарын, бары үлэһиттерин сүрэхтэригэр мэлдьи тыыннаах сылдьыа.

ССКП РАЙКОМА,
РАЙСОВЕТ ИСПОЛКОМА.

Леонид Ильич Брежнев

ДИРИН КУТУРБАН

Советская дьонор, прогрессивный кийи аймак бүтүнүгүтө Леонид Ильич Брежнев — Коммунистическая партия уонна Советская государство, аан дойдутаары коммунистическая уонна рабочая хамсааһын уһулуччулаах дентелэ, ССКП КК Генеральный секретарь, ССРС Верховный Советын Президиумун Председатель — олбүтүнүн сибээстээн диригиник курутуйаадыр.

Союздар Дьылларын Колоннай салааларыгар Леонид Ильич Брежневка тийэх иэстэрин толоро ССКП Кийи Комитетин Президиумун кыттылаахтара кэллэр. Кийилэр кутурданнаах чуумпуруунан Леонид Ильич кытары быраастыластылар. Бочуоттаах харбылга — табаарыстар Ю. В. Андропов, М. С. Горбачев, Б. В. Гринин, А. А. Громыко, Д. А. Кунаев, Г. В.

Романов, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, В. В. Щербицкий, Г. А. Алиев, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Т. Я. Киселев, В. В. Кузнецов, В. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Э. А. Шепардзев, М. В. Зиминин, И. В. Капитонов, К. В. Русаков.

Коммунистическая партия уонна Советская государство салаааччылары бонусуу кыргыһтар, дьон-хоргооттор уонна чутас дьоннорутар дириг кутурданнары биллэрдилэр.

Кутурданнаах күннэргэ кыһыл-хара болотуна танастарынан тиир тардылыбыт Колоннай салаа устун уһун субурбанан Москва үлэһиттэра — рабочайдар, сулуусалаахтар, партий-

най, советская, общественная тарылталар представителлэра, колхозтаахтар уонна подмосковье совхозтары рабочайдара, студенттар, үөрэнээччилэр ааһаллар.

Дойду бүтүнүгүтүн үрдүнэн буолталаабыт кутурданнаах митингтэ үлэһиттэр ыар сүтүк туһунан диригиник курутуйаа этилэр, Ленинский идэилэргэ бэринилээхтэрин, Коммунистическая партия, кийи бойбуой штабын — ССКП Кийи Комитетин тула өссө ордуу ыга түмсөр дуулуурдаахтары биллэрдилэр.

Коммунистар, бары советская дьон Леонид Ильич Брежнев олоһун уонна үлэтин ССКП-гар, Советская государство бэринилээхтик сулуусалааһын холобурунан өлөөстөргө эрэнэрдилэр.

Кийилэр ССКП КК учарата суох Пленумун уураахтарын итинтик биһирэтилэр уонна ССКП КК, ССРС Верховный Советын Президиумун уонна ССРС Министрдарын Советын Коммунистическая партияга, советская норуотка Ыгырыларыгар коммунистическая тутуу быһаанынан толорор туһугар бэйэни харыстамат үлөнөн аһаһаһа эрэнэрдилэр.

Аан дойду общественноа Леонид Ильич Брежнев — билигин кэм бөдөн политический уонна государственная деятель, — олбүтүнэн сибээстээн диригиник курутуйаарын биллэрдэ. Кыраһылаах таһынаагы биллэһээх государственная уонна общественная деятель, араас дойдулар

бачааттара Л. И. Брежнев ССКП политикатын ырытан онорууга уонна олоххо киллэрингэ мунуура суох үтүөлэрин бэлэтэтилэр.

Маассабай информация средстволара Москвага буолан ааспыт ССКП Кийи Комитетин учарата суох Пленумун кийиник иһитиннэрдилэр. Пленум, дьон ыйар бачаат, ССКП уонна бүтүтүн советская норуот коммунистическая тутуу ССКП XXVI съездин уураахтарыгар бэлэтэммит программатын ситиһилээхтик толорууну, ССРС экономической уонна обороналар модун кыаһын салгыы бөгөрөтүү сорукарын халбана суох быһаарыһы, советская норуот олоһун уйгутун үрдэттини, эйэни бөгөрөтүүнү, Л. И. Брежнев

тыһынааһар тутуһулу-бут Ленинский не уонна тас политиканы бүтүнүтүн олоххо киллэрини хаачыһар туһугар наадалаары барытын өлөөргө быһаарыһылаахтары бигэрэттэ.

ССКП Кийи Комитетин, ССРС Верховный Советын Президиумун ССРС Министрдарын Советын аадырыһтар партийнай, советская, общественная тарылталар, дойду үлэһит коллективтарыттан, бары континенттар кыраныаһа таһынаагы государстоларын баһылыктарыттан, коммунистическая уонна рабочая партиялар салаааччыларыттан, планета дойдуларын биллэһээх политическая уонна общественная деятельтэриттан дириг кутурданы биллэринилэр иһиртэтилэр.

(СССР).

ҮЛЭ ДЬОНУН ТУҢУГАР

Бийиги, советская дьон, ыар сүтүктэнибит: хаануруу Коммунистическая партиябыт уонна Советская государствобыт баһылыга, тапталлаах салаааччыбыт, аан дойдута бүтүннүтүгэр эйэ иһин, норуоттар дьоллорун иһин төлөнөөх охсуһааччы Леонид Ильич Брежнев сүрээс төлөт буолла.

Мин — тыа сирин боростуой үлэһитэ, кырдыаас коммунист — Леонид Ильич үлэ дьонун туһугар аҕалы кыһамныһыттан, кийилэргэ истиг, эйбээс сыһыанын ордуу үрдүктүк сыаналыһыттан, Кийи советская дьону, ордуу эдэр ыччаты, үлэни таптыырга, ытыктыырга сыламтата суох үөрэттэ, үлэни чыс, хайдал уонна геройство дьыалатынан ааһара.

Леонид Ильич, саамай бөдөн политический уонна государственная салаааччы быһыытынан, аан дойдута эйэ дьыалатын бөгөрөтүүтэ, ядернай, сэрии кутталын

утары охсууга олус улахан үтүлээх. Кырдыага даҕаны, бийиги кэммитигэр норуоттарга эйэлээх слухтон, айар-тутар үлэтин ордуу тыһын суолталаах, улахан кэскиллээх туох баар буолуой! Дьэ ол иһин Леонид Ильич Брежнев кийи аймакха бүтүннүтүгэр кизгиник биллэнэ, диригиник биһирэттэ.

Бу ыар сүтүктэ эпизеттээн уонна ССКП Ленинский Кийи Комитетин учарата суох Пленумун үлэтин түмүктэрин биһирээн туран, бийиги партия уонна правительствэ тула ыкса түмсүүлээхпитин ССКП XXVI съездин уураахтарынан ситиһилээхтик олоххо киллэрэр, юбилейдаах сыл уонна пятилетка бүтүнүгүтүн былааннары биллэрдилэр иһинэ толорор иһин дьоннардаах, айымнылаах үлэһитини көрдөрүөтэкпит.

Р. И. КОНСТАНТИНОВ, Социалистическая Улэ Геройа.

УМНУО СУОХТААХПЫТ

Леонид Ильич, бэйэтэ алдырхайдаах сэрии уотун ортотунан ааспыт, бүтүннү дьоллоох олох кийи геройдуу охсуспут буолун, партия уонна правительствэ сэрии ветераннарын тустарыгар аҕалы кыһамныһарын түстөччигин буолбута, мөлүйөһнөр ытык махталларын, тапталларын ылыһа.

Бийигини, кырдыаас салааттарын, кийи сэрии кизгини кэмгэ аан дойду норуоттара аны сэрии алдырхайын билбөтөрүн туһугар хаан-уруу Коммунистическая партия эйэлээх тас политикатын муударайдык ырытан өлөөргө уонна дьон күүрдээхтик олоххо киллэргэ утуулаах охсу

һуута ордуу астыннараар, биһирэтэр.

Бүтүн империализм хаанымсаа үөрдэро сага сэриини бөлөмүсүлэрин, ядернай сэрии сэлбэнн үүнэ-тэһинэ суох үлүһүйэллэргэ, кийи аймак дьылратынан оһиһууларын бийиги биллэбит. Леонид Ильич мэлдьи сэрэппитин курдук, бийиги норуоттун оһуоха самнарылаах харданы биһирэтэ балам буолуохтааһын, бэйэтин үлэтин Ийэ дойдутун улууһаһаах айар-тутар модун кыаһын ахсаабакка хангыһахтааһын умнуо суохтаахпыт.

И. ПАВЛОВ, Революционный, бойбуой уонна үлэһит ааһаарыһаах кутуубун председателэ.

Советская норуот, прогрессивная кийи аймак бүтүнүгүтүн сүтүгэ улахан, кутурдана дириг.

Бийиги өйбүтүгэр-сүрэхпитигэр Леонид Ильич Брежнев, бастатан туран, сир үрдүгэр эйэ турутарын иһин өркөн өйдөөх утумнаах охсуһааччы-коммунист, улахан дууһалаах кийи быһыы-

ХОЛОБУР БУОЛАР УЛАХАН ОЛОХ

тыһан мэлдьи тыһынаах буолуоҕа. Кийи бийиги бүтүннү дьоллоох олохпут, сарсыһыттык кэскилбит — оһолорбут тустарыгар олоһун тийэх күһнэригэр тийэ аҕалы кыһамныһа кийи долгуппат буолуой!

Бэйэ норуотун дьылдаттыттан ситиһилээхтик олох эрэ, бэйэ норуотун дьолун туһугар сулуусалааһын эрэ кийи сүрэтин умуллубат уотунан уматыһан, олоһун толору ис хоһоонунан сеп. Ол чарылхай холобурунан Леонид Ильич боростуой рабочайтан саамай бөдөн политический уонна государственная деятель тийэ үүмүтэ буолар.

Кийи сырдык, чарылхай олоһун холобуругар ыччаты итин бийиги ытык испитинэн буолар. Леонид Ильич эдэр ыччаты коммунистическая итинти социальная политикана биһирэ улахан сорукуна аахтыта. Ол соруку ситиһилээхтик быһаары кийи сырдык кэрэһини толоруунан буолуоҕа.

И. ВАСИЛЬЕВА, ССРС норуотун үөрөнүгүн туйгуна.

РСФСР онус ыгырылаах Верховный Советын VI сессията аһыллытын көһөрөр туһунан

РСФСР онус ыгырылаах Верховный Советын аһылс сессията аһыллытын 1982 сыл сэттинин 30 күнүгэр көһөрүлэр дьон РСФСР Верховный Советын Президиума иһитиннэрэр.

БИИР САНААЛАНЫ

Бу күһнэргэ оройуон үлэһиттэра ССКП Кийи Комитетин Генеральный секретаря, ССРС Верховный Советын Президиумун Председателя Леонид Ильич Брежнев олбүтүнэн сибээстээн ыар сүтүк, дириг кутурдан быһыытыгар-майгытыгар олороллор. Үлэ коллективтарыгар буолар үгүс кийилээх митингтэ кийилэр хаан-уруу Коммунистическая партия тула өссө ыкса түмсэлэрин көрдөрүлэр. Кийи Комитет учарата суох Пленумун үлэтин түмүктэрин биһир санаанан биһирэтилэр.

ЧУРАПЧЫ

Сэттинин 14 күнүн кизгинигэр оройуоннаагы Культура дьыттигэр буолбут ССКП КК учарата суох Пленумун үлэтин түмүктэрингэр аһаһаах митингэ иһитиннэриһин ССКП райкомун иккис секретаря С. П. Макаров онордо. Кийи, партия уонна норуот ыар сүтүктэригэр аһаһаах бийиги партияны, кийи Ленинский Кийи Комитетин тула ыччыл түмсүүлээхпитин, тэрэһиннээхпитин, үрдүк сознательностоахпыттын көрдөрүөтэкпит дьээн туран, 1982 сыл сэттинин 12 күнүгэр буолбут ССКП Кийи Комитетин учарата суох Пленума Кийи Комитетин Генеральный секретарынан Юрий Владимирович Андроповы биһир санаанан быһаардаабытын иһитиннэрдэ уонна габаарыс Ю. В. Андропов олоһун уонна үлэтин мустубут дьонго ситиһилэ биһирэтирдэ.

Митингэ тыл эппит 1982 сылтан ССКП чилиэнэ, оройуон Бочуоттаах гражданина Е. А. Макаров, Аа дойдуну көмүскүүр Улуу сэрии активнай кыттылааһа И. М. Павлов уонна райпотребобщество универ-

маһын сибээдессэе М. Н. Матвеева, партия Кийи Комитета Л. И. Брежнев тыһынааһар ытыктылыһыт ис уонна тас политическая курсу бүтүннүтүн олоххо киллэрингэ утумнааһыны хаачыһар саамай септөөх быһаарыһыны ылыммытын — Кийи Комитет Генеральный секретарынан Юрий Владимирович Андропов талбытын биһир санаанан биһирэтилэр.

С. ИВАНОВ

ДИРИН

Митини аһарыгар ССКП райкомун бюротун чилиэнэ, Эрилин Эристин аатынан совхоз парткомун секретаря Н. С. Дмитриев ССКП Кийи Комитетин Пленумун үлэтин түмүктэрин, Пленума ССКП РК Генеральный секретарынан табаарыс Юрий Владимирович Андропов талыһытын партия дойдуну Ленинский курсунан салгыы ытыктытын мэттиэти быһыытынан сыаналаата.

Аа дойду Улуу сэриини кыттылааһа, Албан Аат III степенэ орден калгера Н. Г. Родионов, эдэр ыһаһыһыт комсомолка Наталья Платонова, механизатор, эдэр коммунист П. А. Иванов уонна орто оһуола директора М. Р. Сысолттин, партия Кийи Комитетин учарата суох Пленумун үлэтин түмүктэрин истиник биһирэтилэрин биллэрдэн туран, ССКП XXVI съездин уураахтарынан, уон биһирэс пятилетка соруудаһарын ситиһилээхтик толорууга

өссө ударнайдык үлэһиттэра ыһаһааһар.

Т. СОВЕЛЬНИКОВ

ХАТЫЛЫ

Субуруускай аатынан совхоз рабочайдар, Хатылы нэһилиэтин үлэһиттэра Кийи Комитет Пленумун үлэтин түмүктэрин туһунан ССКП райкомун бюротун чилиэнэ А. Е. Филиппов иһитиннэриһин улахан кыһаһа, биһирээн көрүстүлэр. Тыл эппит сэрии уонна үлэ ветерана В. М. Перминов, кырдыаас учуутал А. И. Соловьева, культура үлэһитэ Парасковья Петровна ССКП КК Пленумун түмүктэрин биһирэтилэр биллэрдилэр.

Е. ЕФИМОВ

СЫЛАН

ССКП Кийи Комитетин Пленумун түмүктэрин иһитиннэриһигэр партия райкомун секретаря Е. М. Макарова бу кутурданнаах күһнэргэ норуот партияны тула кыһаһаһааһа да ыкса түмсүбүтүн тоһоһоһо бэлэтэстэ. Итинтэн салгыы кийи Пленум Кийи Комитет Генеральный секретарынан Юрий Владимирович Андропов талбытын иһитиннэрдэ.

«Чурапчы» совхоз чулуу механизатора С. Н. Макаров, кырдыаас коммунист, сэрии уонна үлэ ветерана А. С. Сивцев комсомольская тарылс секретаря Петр Дьяковский Леонид Ильич Брежнев олбүтүттэн кургуу иһаһаарын биллэрдилэр иһитиннэ бу ыһаһаһа кийи партия Кийи Комитета саамай септөөх быһаарыһыны ылыһын биһирэтилэрин биллэрдилэр.

х х х

Митингэр кыттылаахтара ССКП КК, ССРС Верховный Советын Президиумугар, ССРС Министрдарын Советыгар телеграмма тексин биһир санаанан ытыһыһаар.

АХШ вице-президент Дж. Буш тропической Африка сэтгэ дөйдуларга тар нхки нэдэлэлээх сэр-ыгта аагана. Ол сэр-ыгта төгө даганы «Африка—африкандарта» дзон пропагандистской дохун-наах буоллар, Вашингтон сымдыар аалдыг ахкэрэтигэр дьэтиээх сымдыг кылгастык «Африка—американдарта» дзон этнэххэ сеп. Зеленай Мыс республикатын, Нигерия, Сенегал, Заир, Замбия, Зимбабве уонна Кения устун айаа-на туруон иннинэ тыл ээригэр Дж. Буш кэни Африкада АХШ экстремистской политикатын олоххо кылларарын чап-чэргэ кылгастык тур-уван өйдөбүлү бэрдэ. Ити бастатан туран кон-тинентта Вашингтон стра-тегической уонна эконо-мической позицияларын бэрдэгэтүү, ону тэнэ аф-риканскай салайааччы-лар АХШ расистской САР-ы кытары сыйла-наахчыларга тутуһар өндүрдэх политикатын өйүүллэрин ситиһэргэ сорунуу туһунан өтүллэр.

Ити сэр-ыгта дьылгатын билгэтиилэригэр тас по-

литическай ырытааччы-лар үкүсүрэ биир санаа-га түмэллэр: сырыы ыа-рахан буолуога. Итинэн билгэтиилэни саамай итэ-раткилээх, олохтоох. Рей-тан администрацията сай-дан иһэр дөйдуларга ту-хуулаан аһаас тойордоо-хун уонна террордааһын

Комментатор колонналары

политикатын туттуутун түмүтөр африканскай дөйдуларга Америка аа-та-суола хаһан да түөп-төх наныһах таһымыгар түстэ. Вашингтон прето-рияны кытары аһаас-тык куоммунаһыгта АХШ уонна тутулуга суох Африка баррикада-лар көтүө-маңса өттүдэ-ригэр туралларын өссө көтүл көрдөрдө.

Франция «Либерасьон» хаһыата суруйарынан, Дж. Буш бэйэтэ сырыы-тыгар быһаара сатых-таах соруктарыттан биэр-дөстөрүнөн «Африканы Рейтан администрацията континент содуруу өтгү-төр аһаас ырытан өскө-рүт, Холбоһуктаах Штат-тарынан хайыы-үйэргэ

Ближний Востокка туһа-ныллыбыт политическай сценарийтар — баһамна-һын буолар. Онуоха Бей-руттаагы драмада Изра-ильт, тодорбут амери-канскай империализм «ударной кууһун» оруо-дун расистской САР, от-тон Лианскай коллабора-цияластар оруолларын УНИТА террористара то-доруктаахтар. Вашинг-тон кинилэр көмөлөрү-нөн Намибияда СВАПО национальнай-босхолоуу-лаах камсааһылын саба-баттыаары уонна Анго-лада прогрессивнай ре-жимин куордаллыаһын, фронт ыксытынаары атын государстволарга ыгаа-һыны өскөрөр усулуобу-яны үөскөтүлүбүн ба-рарар. «Либерасьон» сал-гыы суруйар: «Амери-канскай быһаан кылла-бынай сыала — ити ре-жимне арбааһылар кы-лаабынай сохоттаахтары-нан буолааччы САР кут-тала суох буолуутун хаач-чылыы».

Ворукүтэ суох сыал дзон быһааччы этнэххэ наада.

С. КУЛИК, ССТА ырытааччыта.

Ф. Ф. Смирников — Му- гудай орто оскуолатын уһатыллыбыт күннэххэ группа учуутала.

Федор Федорович ак- тивнай общественник, «Восток» агитация началь-ника. Ону таһынан кини бөртөөхэй спортсмен: сүүс- харахтаах дуобанка бы- лырымын оройуоннаагы күрэхтэһиңгэ чемпион- наабыта. Вилигин оскуо- лада дуобат секциятын салайар.

Синьонка: Ф. Ф. Смир- ников занятии дуобат партиятын ырытар.

П. Ожонешников фотота.

Доруобуйа муннуга

КИМ БАРЫТА БИЛИЭХТЭЭХ

Ииригирэ — ынах сүө- гүгэ, дыһкай кыһылларга уонна дьонго олус кут- таллаах, сыстыгынаах ыа-рыы. Ону сүүн тар- батчыларынан ыт, куоска, дыһкай кыһыллар буолаллар.

Дьэ ол кини ииригирэр ырыһыны утары охсуһуу дьобуһунаах дьаһаллары- нан ыты, куосканы ити- гини бөрдөхтөөһүн, ыттарга, куоскаларга би- ритмэтигэр вакцинация- ны биэри, ыалдыбыт сүөһүлэргэ диагноһы ту- та таба туруоруу уонна ыа-рыһы көрдүгүнэ үөс- күүр кутталын түргэнник суох оҕоруу итинэн на- чилиннэ ортотугар кини өйдөтөр үлэ буолаллар.

Ыты куосканы иитэр гражданир ону ветери- нарий улаһиттарга, сель- советтар исполкомнары- тар, булчуттар уонна ба- лыксыттар общественна- рын тарылталарыгэр ре- гистрациялар өбөһи- нэстээхтэр. Ону тэнэ хас квартал ахсын ветлабо- раторияда инвазионнай ырыһыларга анализта- тыахтаахтар, сылга бири- да ветеринарий улаһи- тарынан ииригирэр ыа- рыһыны уонна чуманы утары быһыны өгөттө- рүөстээхтэр. Ыт баа- ылыга туруорулуох- таах, анал площадка- ара кенүл ыстыллыах- таах. Оттон уулуссада намордниктаах ситэ сыл- дыан кууһэйдэтиллэр. Ыттары ыраах илгэ- сымдыар булчуттар, бос- тууктар бөһүөлөктөн 3 км тэйэн баран босхо ыа- тыахтаахтар уонна ду- рьобонна кириһиллэр- тэр эмнэ 3 км иннинэ ту- тан бэйиэхтээхтэр.

Хомойуох иһин, биһи- ги оройуонмутугар ыты, куосканы иитиңгэ итин- ник бөрдөх олохтоо- илик. Үгүс нөһүлүкэ- тэр.

А. ПЕРМЯКОВ, ветеринария эпизотолог ветеринара, С. ДЬЯЧКОВСКАЯ, эпизоотолог ветврач.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНОВ.

Таптыыр көргөһүм, арабыт, убайым, быраа- тым, эһэбит, аймахпыт БРЫЗГАЕВ Иван Николович уһун ыарахан ырыһыттан өлбүтүп, дириҥ- нок курутуйан туран, билэр дьонноругар иһитиннэрэбит.

Күргэнэ, оҕолоро, быраата, эдьийэ, сэттэһэрэ, аймахтара.

ОСКУОЛА ОЛОҕО Кыһыл хаалтыстаахтар командирдара

Кини малдьы сүбэлит, тугу эрэ тэрийэ, үлэһин сымдыар буолар. Бу — Р. И. Коркина, Кытаанах орто оскуолатын Совет- ской Союз Геройа Юрий Гагарин аатынан пионер- ской дружинатын стар- шай баһаатайа.

Розалия Иудовна пио- нерскай баһаатайынан үлэһэбитэ 14 сыл буо- ла. Кини салайар дружи- ната көхтөөх үлэһитин, үчүгэй үөрөһүн оро- йуонна биллэр. Былы- рын дружинада «Уста флаһага иһэччи» аата интэриллибитэ. Пионер- дар ити үрдүк ааты үгүс- түк, сыраллаахтык үлэ- лээн ситиһинтэрэ.

— Биһиги, баһаатай- дар, учууталлар — арды- гар өбөлөрү бэйэлэригэр үлэһипаккэ, толкуйдуур, бидьаарынар кыагы биэр- бөккө бэйэбит өҕөргө, то- лоро охсон кэбиһэбит. Ити биллэн турар, ки- нилэр активностарын үр- дөппөт — дөһр баһаатай.

Юбилейдаах сылга дружина көхтөөхтүк үлэ- лээтэ. Пионердар үөрөх-

тэригэр бары ситиһэлэр, «Аттыбар — хаалдылаада суох!» дзон делеттээхтэр. Үөрөннөһүлэр дьыллэри- нэн рейдалары тэрийэн уруогар ким хайдах бө- лөһүннэрин бэрбэри- лэһэлэр. Ол түмүгүнэн итинэн хаһыатын та- баараллар. Үөрөх малла- рыгар, оскуола мебелига харыстабыллаахтык сы- бамнааһыны эмнэ түмүкүбүт, предметнай олимпиадаларга актив- найдык кытталлар.

Саха сирэ Россия го- сударствотын састаабы- гар кенүл өттүнэн кири- битэ 350, төрөбүт рес- публикабыт автономия- ны ылыта 80 сыллара туолууларын көрсө «Пио- нерскай колуналар кут- талаа» дзон ирдэһэр үлэһи ылан бастаы; пионер-баһаатайдар тус- тарынан көрөхсөбиллээх матырыялаллары хомуй- буттара. Вилигин онно аналлаах алабому өҕөргө сымдыаллар. Нөһүлүк бастаы пионердарын пио- нер-баһаатайдары кытта көрөһүүлэри тэрийдир.

«Политесильнайдар Саха сиритэр» дзон этэрэстэр ахсын аһаас сфордары үрдүк таһымнаахтык ыһыппытара. «Мин Ийэ дөйдум — илээх биэр- улахан көргөн» дзон сфорга эмнэ кичэллээх- тык бөлөһүннэмиттэрэ.

Оскуолада 33 октяб- рок баар. Сулусчааннар баһаатайдарынан пионер- дар үлэһипилэр. Кыра үөрөннөһүлэри шкөтэ- һэллэрэн таһынан, ки- нилэр Ада дөйду Улуу сэрмитин кыттылаахтар- ыгар, үлэ ветераннары- гар эмнэ малдьы көмөлө- һөллөр. Нөһүлүк-фа- нистскай сэрмилэри Мос- ква аһыгар үлүгүрүтүү 40 сыла туолуулар аналлаах сфорга Ийэ дөйдубүт кенүлүн, дьө- лүн туруулуһан кемус- кэспит буюунаары кыт- та көрөбүттэрэ.

«Пионерскай пятилет- када» өбөлөр эмнэ актив- найдык кытталлар. Кы- һыкы сүөһүгэ эбии аһы- дыгы бөлөһүннэһиңгө, са- ыһын от хомууругар, фер- мада ыһыһыһыттары

олбуйууга өрүү көмөлө- һөллөр. Быһылы Кытаа- нах орто оскуолатын бү- тэрбиттэр «Чурапчы» сов- хозка үлэһин тахсыбыт- тара түбөспүччэ буолба- тах, эрдэттэн быһаан- наахтык ыһыһыһыт үлэ түмүгэ.

Активна иһар үчүгэй эрэ үөрөннөһүлэри ил- лэрэр сымна «Ыраахан» да өбөлөр эмнэ туюх эрэ дьогурдаах, сатабыллаах буолаллар. Ону таба кө- рүөхкө, сайдынарылааха, — дьөгүчү Розалия Иудов- на. Дружина 55 пионера бары араас куруһуоктар- га сымдыаллар. 22-ре спортиннай секцияларга ыа-рыктаналлар. Дружи- нада бастын Валя Ко- тик аат-һан этэрэст 12 пионера бары обществен- най сорулахтаахтар.

Итинэн барытыгар кө- рүлээччинэн, тэрийэч- чинэн, пионерскай төлө- нү уматтааччынан Р. И. Коркина буолар.

М. СИНЦЕВА, Пионердар оройуоннаагы дьэһэлэри директора.

ГАҢЫНАН ТУҢАНЫ САҢА БЭРЭЭДЭГЭ

Газовый плиталарынан билигин оройуонна түөрт сүүстөн таһса ыал туһа- нэр. Бу сыһынара өссө улаатара быһаанналар. Онан сельсоветтар ис- полкомнара газовой пли- танан туһаныан баға- ахтаахтар непиһиктэрин райгаага түһэрээлэро наада. Онуоха Герой- ийэлэри, Ада дөйду Улуу сэрмитин кыттылаахтар- ын, совхозтар специа-

листарын, механизатор- дарын тус-туһунан араа- дан сурулуохтаах. Би- ыты киниһик испиһиһи «Якутнежрайгаз» трескэ түһэрэбит. Трест онно ологуран оройуонна сыл ахсын төһө газовой ус- таановка туруорулуох- тааһын быһаарар уонна оборудованины биэрэр. Өскө ким эмэ атын скртөн газовой установка- ны бөйөтэ булуһааы

на, регистрациялатан эрэ баран туруортарыахтаах. Хас биридэн установка иһин, сымнаһыттан уонна конформаттын ахсааныт- тан көрөн, уопсай каль- куляцияда ологуран хар- чы төлөнөр. Урут туруо- рулуубут установкалар иһин, калькуляция суоҕ- буолан, төлөбүр ыһыл- тыбатара кэлэр өттүтэр саҥа расцойонан төлө- бүр өҕөһүлүннэһиһи эрэ,